Financováno Evropskou unií

Freya

„Intimita nekončí věkem“
Jak tvořit prostředí přívětivé k sexualitě v sociálních službách?

Mgr. Lucie Šídová

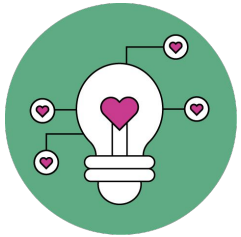
Projekt Sítě vzájemného učení k tématu sexuality napříč službami č. CZ.03.03.01/00/23_050/0003907 je realizován s finanční podporou Evropského sociálního fondu – Operačního programu Zaměstnanost.

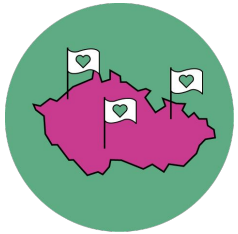

Financováno Evropskou unií

Freya – Institut sexuality a vztahů

Akreditované kurzy a jiné vzdělávání

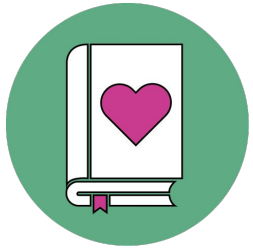
Systémové zavádění práce se sexualitou

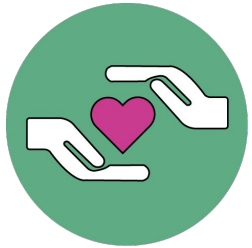
Projekty

Odborné sociální poradenství

Edukační pomůcky

Sexuální asistence

Doteky
Intimita
Emoce
Práva
Sexuální výchova
Oznamovací povinnost
Rodičovství
Komunikace
Líbání
Důvěra
Soukromí
Láska
Co všechno Vás napadne, když se řekne **sexualita**?
Masturbace
Sex
Přátelství
Sexuální identita
Sexuální orientace
Vztahy
Kybersex
Respekt
Osobní hranice
Sexualizované násilí
Souhlas
Hygiena
Vzpomínky
Zdraví

Financováno Evropskou unií

Prostředí přívětivé k sexualitě

- ♡ Vzniká v sociálních, školských, zdravotnických zařízeních při **otevřeném, respektujícím a odborně podloženém přístupu k sexualitě**.
- ♡ **Dobré podmínky pro naplňování** lidské potřeby **sexuality**.
- ♡ **Prostor, kde lze klást otázky týkající se sexuality, vztahů a intimity bez obav** z odsouzení, bagatelizace, diskriminace či prosazování osobních postojů personálu.

NÁŠ SPOLEČNÝ CÍL

Financováno Evropskou unií

Dnešní příspěvek je pro odbornou veřejnost, která

ví, že blízkost
a sexualita patří
k životu lidí ve vyšším
věku...

... **ale váhá, jak**
k tomuto tématu
přistupovat
v sociálních službách.

Představíme vám

… **dokument/nástroj,** který vám s tím může pomoci.

„Vztahy, intimita a sexualita ve vyšším věku: Rámec pro vytváření prostředí přívětivého k sexualitě v pobytových sociálních službách“

Financováno Evropskou unií

Pojďme na to

Nový rámec pro vytváření prostředí přívětivého k sexualitě starších lidí v pobytových sociálních službách

- Proč a jak vznikl
- Co v něm najdete
- Jaké s ním máme plány

Financováno Evropskou unií

Proč a jak rámec vznikl

- ♡ Vznikl v rámci projektu Freya z. s. **Sítě vzájemného učení k tématu sexuality napříč službami** (podpořeno z ESF).
- ♡ Spolupráce **pracovní skupiny odborníků a odbornic** s **projektovým týmem Freyi.**

Proč vznikl

- Oficiální **implementační materiál** vypracovaný mezioborovou pracovní skupinou za **účasti MPSV a Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR** (APSS ČR).
- Metodický nástroj pro **přenos** Doporučeného postupu č. 5/2024 do reálných podmínek pobytové služby.
- Dokument poskytuje **exaktní kritéria pro interní audit připravenosti** zařízení k řešení této tématiky.

Financováno Evropskou unií

Proč a jak rámec vznikl

Chyběl průvodce pro zájemce:

- ♡ **rychlý vhled do problematiky**
- ♡ uživatelsky příjemný
- ♡ **založený na odborné shodě** (teoretická a hodnotová východiska)
- ♡ **praktický** (postupy, návody)
- ♡ minimální požadavky (systém) a směr, kudy dál

Financováno Evropskou unií

Komu je určený

Manažerům*manažerkám pobytových soc. služeb

- ♡ uprostřed mezi službou a státem/krajem/zřizovatelem
- ♡ odpovědnost za nastavení služby
- ♡ mají kompetence a možnosti
- ♡ dobrou myšlenku předávají dál

NEMOHOU V TOM BÝT SAMI

Co v něm najdete?

Financováno Evropskou unií

Obecně

- ♡ **Data a argumenty**
- ♡ Principy a etické rámce (úmluvy, zákony)
- ♡ **Systém** (udržitelnost)
- ♡ Cesta klienta*klientky službou
- ♡ **Specifické okruhy péče** (lidé s demencí; genderová, vztahová a sexuální rozmanitost)
- ♡ **Řešení dilematických situací**, příklady
- ♡ Prevence rizik, podpora wellbeingu
- ♡ **Prostředí, personál** a kultura služby

- **Kvízy**, personalizace, zajímavosti (za chvíli vyzkoušíme)
- **Info boxy:**

Kvíz, rozšiřující informace

Příklad dobré praxe

Rozšiřující literatura

Návody, nástroje

- **Kam dál** (organizace, odborníci*odbornice)
- **Praktické přílohy** (např. tipy pro vedení rozhovoru o sexualitě)

Konkrétně – ochutnávka kapitol

Kapitola 1: Stáří a sexualita? Ano. V sociálních službách? Jistě.

Benefity: lepší kvalita života, bezpečné prostředí pro všechny.

Bariéry: proč téma nepatří do profesionální systémové péče?

Kvíz:

Kolik procent lidí ve věku 65-89 let je sexuálně aktivních?

a) 48 %

b) 23 %

c) 60 %

Přílohy rámce:

Obsahuje 7 příloh:

- Tipy pro vedení rozhovoru o sexualitě a vztazích
- Cesta klienta službou - tabulkový kontrolní seznam
- Kazuistiky s postupy v oblasti práce s lidmi s demencí
- Formulář- Mapování rizik v oblasti sexuálního násilí

1. Uznání sexuality a intimních vztahů jako součásti kvality života (wellbeing) Intimní vztahy a sexuální vyjádření patří mezi potřeby lidí ve vyšším věku a měly by být respektovány jako součást jejich lidské hodnoty a kvality jejich života. Je třeba odmítat stereotypy a odbourávat bariéry.	**2. Ochrana lidských práv a důstojnosti** Téma sexuality a vztahů je třeba řešit profesionálně, citlivě a v souladu se zákony, mezinárodními úmluvami, standardy kvality služeb (např. právo na intimitu a soukromí, ochrana před diskriminací).
3. Respektování autonomie a informovaný souhlas Klienti a klientky pobytových služeb mají právo sami rozhodovat o svém sexuálním životě. U osob s kognitivním omezením je třeba individuálně posuzovat schopnost souhlasu.	**4. Personalizovaný a inkluzivní přístup, respekt k rozmanitosti** Je třeba vědomě pracovat s rozdíly v náboženství, kultuře, genderové identitě, sexuální orientaci. Uplatňovat přístup zaměřený na člověka, který je bez předsudků, nehodnotící a nediskriminační.
5. Zajištění důvěrnosti informací a soukromí pro intimitu Fyzické uspořádání prostředí, kde je poskytována služba, by mělo umožňovat soukromí, i když zároveň platí zásady dohledu a bezpečnosti. Musí být zajištěna ochrana osobních údajů.	**6. Bezpečnost a ochrana před zneužitím** Podpora práv a autonomie klientů a klientek musí být spojena s ochranou před zneužitím. Intimní aktivity musí být konsenzuální a bezpečné, zařízení musí mít jasné postupy pro řešení rizikových situací.
7. Vzdělávání personálu a osvěta klientů, klientek a významných blízkých Je třeba poskytovat podporu prostřednictvím školení, vzdělávání a osvětových akcí pro personál, klientelu a jejich blízké. Zaměřit se na stereotypy, ochranu, přijetí různých identit, schopnost poskytovat péči citlivě a informovaně, sexuální zdraví, stárnutí a sexualitu.	**8. Zapojení klientů a klientek do tvorby pravidel a prostředí** Klienti a klientky mají možnost podílet se na nastavení pravidel soužití v zařízení (např. návštěvní řád, partnerské vztahy). Pravidla jsou transparentní, chrání klientelu, personál, návštěvy.
9. Kultura otevřenosti a bezpečného dialogu Systematicky se vytváří otevřená kultura, kde klientela i personál mohou otevřeně hovořit o sexualitě, intimitě a vztazích, přitom bezpečně hlásit obavy z potenciální újmy nebo rizika.	**10. Systémová a kontinuální práce se sexualitou a vztahy v sociální službě** Sociální služba pracuje systémově, průběžně a udržitelně. Své postupy pravidelně aktualizuje, vychází s nejnovějších výzkumů a ověřených poznatků z praxe.

Financováno Evropskou unií

Kapitola 3: Etické rámce přístupu k lidem ve vyšším věku

Legislativa, doporučení a mezinárodní úmluvy

Vývoj od obecných lidských práv po druhé světové válce až ke specifickým doporučením pro konkrétní skupiny obyvatel v 21. století.

Sexuální zdraví, lidská práva a právní systém (WHO, 2015)

- ♡ poprvé uceleně propojuje medicínské standardy sexuálního zdraví s konkrétními lidskoprávními závazky států
- ♡ práva v něm popsaná (např. právo na soukromí, zdraví a nediskriminaci) jsou chráněna Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (1953)

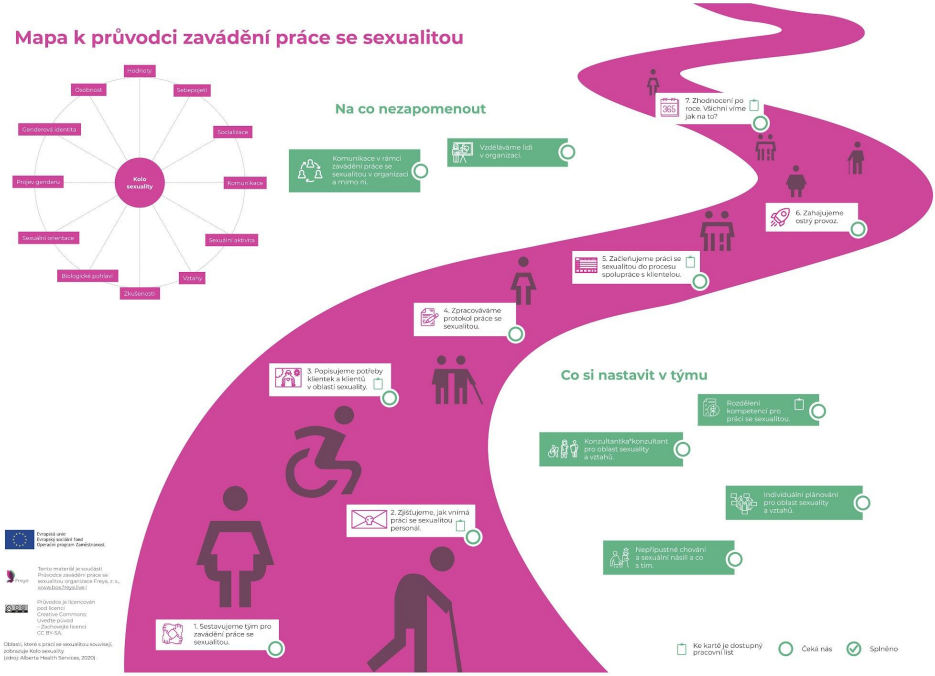

Financováno Evropskou unií

Kapitola 4: Jak zajistit udržitelnou proměnu služby – systém

V sedmi krocích:

1) Tým
2) Postoje personálu
3) Potřeby klientely
4) Metodika/protokol
5) Zavedení do praxe
6) Testování v ostrém provozu
7) Průběžné vyhodnocování, oslava!

Financováno Evropskou unií

Klíčová role v systému

Konzultant*ka sexuality a vztahů

Přináší **praktická řešení, podporu i vzdělávání**, a to jak pro klientelu, tak pro personál.

Tato pozice je **v souladu s Doporučeným postupem MPSV č. 5/2024** pro práci se sexualitou v sociálních službách.

Financováno Evropskou unií

Kapitola 5: Cesta klienta*klientky službou – body integrace témat sexuality, intimity a vztahů

Financováno Evropskou unií

Manažerské důvody k zavedení koncepce sexuality:

- Jasně nastavená pravidla poskytují statutárnímu orgánu jistotu, že organizace splňuje požadavky vyhlášky č. 505/2006 Sb. i metodiku MPSV, což zajišťuje hladký průběh inspekcí kvality.
- Personál v přímé péči přestanou tápat a jednat intuitivně. Získá oficiální metodické vedení, jak se v citlivých situacích chovat, což zásadně snižuje riziko profesního pochybení.
- Metodika pro práci se sexualitou jasně definuje rozdíl mezi přirozenými potřebami klientely a rizikovým chováním. Pomáhá tak včas a bezpečně chránit zranitelné uživatele a uživatelky (např. s demencí) před zneužíváním.

Financováno Evropskou unií

Manažerské důvody k zavedení koncepce sexuality:

- Existence oficiální koncepce dává vedení do ruky silný a odborný argument při vysvětlování postupů zařízení rodinným příslušníkům, kteří mají často vůči intimitě svých blízkých předsudky.
- Implementace moderních standardů a nového Rámce Freyi ukazuje zřizovateli, že management vede organizaci koncepčně, transparentně a dokáže úspěšně předcházet provozním krizím.

Jaké máme plány?

Tvoříme advokační strategii.

Financováno Evropskou unií

Fre

Dokument ke stažení na www.freya.live

Pozvánka na mezinárodní konferenci

Máme si co říct: Systémové řešení sexuality v institucích

11.–12. 11. 2026

Praha

Přehled otevřených kurzů

- Protokol sexuality a jeho zavedení do praxe krok za krokem
- Jak správně zaznamenat průběh služby a dokumentovat rizikové situace nejen v oblasti sexuality
- Sexualita lidí v seniorském věku
- Sexualita lidí s demencí
- Sexualita lidí s fyzickým hendikepem. Cesta k naplnění potřeb
- Sexualita lidí s mentálním hendikepem
- Sexualita lidí s PAS
- Sexualita lidí s duševním onemocněním
- Ber rozpaků. O sexualitě a vztazích s dospívajícími.
- Mluvme spolu otevřeně. Jak vést individuální a skupinovou edukaci v oblasti sexuality a vztahů

Přehled výcviků

- Konzultant*ka sexuality a vztahů u lidí s mentálním znevýhodněním a PAS
- Konzultant*ka sexuality a vztahů u lidí ve vyšším věku

Financováno Evropskou unií

Freya

Děkujeme za pozornost

Oblast vzdělávání:
Petra Hamerníková
T: 773 722 459
E: hamernikova@freya.live

www.freya.live
www.box.freya.live
Instagram: freya_vzdelavani
FB: @Freya.vzdelavani

Projekt Sítě vzájemného učení k tématu sexuality napříč službami č. CZ.03.03.01/00/23_050/0003907 je realizován s finanční podporou Evropského sociálního fondu – Operačního programu Zaměstnanost.

